

**MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ**

**PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

Katedra rodinné výchovy a výchovy ke zdraví

## **OSOBNÍ BEZPEČÍ**

Radka Kundratová

Jitka Fialová

Jana Fleková

Brno

2009

## **TÉMA**

Osobní bezpečí

## **CÍLOVÁ SKUPINA**

6. ročník

## **POČET HODIN**

2 - 3, pokud žáci zvolenou problematiku nepochopí nebo díky vysvětlování se nějaké téma nestihne probrat.

## **ZAŘAZENÍ TÉMATU V RVP**

Vzdělávací oblast - ČLOVĚK A JEHO SVĚT,

Vzdělávací obor - ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Osobní bezpečnost - bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci

## **KOMPETENCE**

*Kompetence k učení :*

Žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy.

*Kompetence k řešení problémů*

Žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů hodnotí.

*Kompetence komunikativní*

Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje.

*Kompetence sociální a personální*

Žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

*Kompetence občanské*

Žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Žák rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

## **MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY**

V předmětu „výchova ke zdraví“ – ( téma „Osobní bezpečí“), má vztah několik dalších vyučovacích předmětů. Patří k nim přírodopis, tělesná výchova a rodinná výchova.

## 1. HODINA

### ÚVOD

Pozdravení se žáky, zápis tématu hodiny do třídní knihy.  
Seznámení žáků s pojmem „osobní bezpečí“, uvedení do problematiky.

### CÍL

Poučení žáků o krizových situacích a jednání v nich – žáci budou vědět, jak správně reagovat v případě ohrožení života.

### OPAKOVÁNÍ

Krátké zopakování učiva z minulé hodiny.  
Opakování některých pojmů z minulého tématu, popřípadě upřesnit.  
Upřesnění znalostí důležitých telefonních čísel (150, 155, 156, 112).  
Správné formulování předání zprávy na telefonní čísla tísňového volání (co a kde se stalo, uvést své jméno a telefonní číslo, odkud voláme). Pedagog přinese do hodiny vystříhané papírové telefony (popř. staré telefony, aby se žáci rychleji vžili do situace) a simulují telefonní rozhovor na tísňovou linku. Žák volá pedagogovi, ten hraje operátora tísňové linky, aby mohl poukázat na chyby v rozhovoru.

### MOTIVACE

Zeptání se žáků na krizové situace, co si vybaví a následné napsání na tabuli žákem, který situaci vymyslel – následně cvičení na straně 110 v učebnici (Fraus).

### EXPOZICE

Vysvětlení pojmu „evakuační zavazadlo“ – proč ho mít, obsah, bezpečné úložiště.  
Chování v krizových situacích.  
Způsoby varování a informování obyvatelstva za mimořádných situací

### FIXACE

Hra - Seskládání výstřižků (obrázků) různých předmětů – žáci z nich ve skupince skládají dohromady evakuační zavazadlo.

### ZÁVĚR

Zdůraznění žákům důležitost zachování „chladné hlavy“ při krizové situaci, nepodlehnutí panice, důležitost evakuačního zavazadla.

## 2. HODINA

### ÚVOD

Pozdravení se žáky, zápis tématu hodiny do třídní knihy.  
Uvedení žáků v povědomost k tématu šikana, dětská krizová centra a linka důvěry.

### CÍL

Seznámení žáků s problematikou šikany – žáci dovedou rozeznat šikanu od legrace, vědí, na koho se obrátit (školní poradce, instituce).

### OPAKOVÁNÍ

Krátce zopakovat učivo minulé hodiny.  
Zeptat se žáků na případné dotazy a jejich zodpovězení.

### MOTIVACE

V učebnici (Fraus) strana 112, cvičení se spojováním vlastností oběti a útočníka.  
Diskuze se žáky – co by oni dělali, kdyby se stali obětí nebo svědkem šikany.

### EXPOZICE

Zdůraznění funkce linky bezpečí a krizových dětských center (druhy center, klientela).  
Zodpovězení případných dotazů.

### FIXACE

Vysvětlení co mají instituce společného, jak a v jakém případě by se tam měli žáci obrátit s žádostí o pomoc.  
Funkce a proces práce těchto institucí.

### ZÁVĚR

Shrnutí látky – Zdůraznit, že agresor se při šikaně dopouští trestného činu a bude potrestán a že se by se oběť šikany neměla bát o šikaně říct někomu dospělému.  
Nezneužívání linky bezpečí.

## **SDRUŽENÍ LINKA BEZPEČÍ**

Sdružení bylo založeno v roce 1994 za účelem pomoci dětem a mladým lidem nejen v jejich obtížných životních situacích, ale i při jejich každodenních starostech a problémech.

Toto sdružení má na starosti několik projektů:

**PROJEKTY: Linka vzkaz domů** – má za úkol předávání vzkazů rodičům či jiným blízkým osobám dětí na útěku, které se nechtějí vrátit zpět, ale chtějí dát o sobě zprávu, že jsou v pořádku, linka je v provozu v čase od 8:00 – 22:00, z pevné sítě je bezplatná 800 111 113

**Rodičovská linka** – linka pro rodiče, pomáhá při řešení problémů s výchovou dětí, v provozu každý všední den odpoledne - pondělí, středa a pátek: 13 - 16 hod. úterý a čtvrtek : 16 - 19 hod

**Internetová linka – *Ví někdo, jakou má tato linka výhodu?*** výhodou je, že ji mohou využít i české děti žijící v zahraničí a děti se sluchovou vadou či vadou řeči, [ilb@linkabezpeci.cz](mailto:ilb@linkabezpeci.cz) - pracovníci se snaží odpovědět co nejdříve, zpravidla to bývá do 3 dnů

**Linka bezpečí** – o ní si teď budeme povídat

## **LINKA BEZPEČÍ**

**800 155 555** – číslo na Linku bezpečí

Linka bezpečí je **bezplatná telefonická linka pro děti a mládež**. Je v provozu **24 hodin** denně po celý rok a je dostupná z **celé České republiky** zdarma jak z pevné linky, tak i z mobilních telefonů.

Linka bezpečí ctí zásadu **anonymity**. Takže to znamená, že pokud nechcete, nemusíte prozradit své jméno ani příjmení.

Linka bezpečí **pomáhá** dětem a dospívajícím **řešit** těžké životní situace. Slouží především těm, kteří si nevědí rady se svými problémy, cítí se ohroženi, osamělí, zrazení, zmatení a z nejrůznějších důvodů se nechtějí nebo nemohou svěřit někomu ze svého okolí. Přesto však potřebují pochopení, podporu, důvěru a zároveň kvalifikovanou radu a pomoc.

Dětem a mládeži je dáván dostatečný prostor k tomu, aby mohli hovořit s konzultantem o své situaci a dospět společně k nějakému možnému řešení.

## **PROBLÉMY, SE KTERÝMI SE MŮŽETE OBRÁTIT NA LINKU BEZPEČÍ**

**rodinné vztahy, problémy s partnerstvím a láskou, vztahy mezi vrstevníky, šikana, školní problémy, závislosti atd...**

**Děvčata se v r. 2006 nejčastěji svěřovala s těmito problémy:** vztahy s kamarády, seznamování, rozchod, konfliktní vztah, přehnaná přísnost rodičů, posmívání, problémy v rodinné komunikaci, nepochopení rodičů, strach z reakce rodičů, gravidita.

**Kluky nejčastěji trápilo:** vztahy s kamarády, seznamování, šikana ve škole, přehnaná přísnost rodičů, školní problémy, posmívání, problémy ve školním kolektivu, problémy v rodinné komunikaci.

## Příběhy z Linky bezpečí

### **Týrání a zneužívání dětí:**

Po 22. hodině se na Linku bezpečí dovolal chlapec, který uvedl, že je mu patnáct let. Sděлил, že ho rodiče vyhodili z domova. Potíže s nimi trvají již čtyři roky. Prý ho nepřiměřeně trestají, bijí ho a nadávají mu. Prý mu také říkají, že půjde do ústavu. Chlapec uváděl, že by tam raději šel, protože domů se rozhodně vracet nechce. Ve chvíli, kdy volal, byl venku již tři hodiny. Říkal, že nemá kam jít. Příbuzní prý bydlí daleko. Přál si, abychom domluvili rodičům či mu sehnali ubytování. Chlapec též tvrdil, že k nim dochází sociální pracovník, který jim nosí sociální dávky.

Vzhledem k tomu, že naše linka neposkytuje služby, které po nás chtěl, tj. kontaktování rodičů, zvolila konzultantka možnost kontaktovat oddělení sociálně-právní ochrany dětí. Chlapce propojila se sociální pracovnící v místě jeho bydliště a ta mu přislíbila, že ho vyzvedne a domů zajde s ním. Tam se rovnou domluví s rodiči, aby za ní přišli na úřad a začne s celou rodinou pracovat. Chtěla by je nasměrovat např. na poradnu pro mezilidské vztahy, ale co přesně bude rodina potřebovat, pozná, až bude hovořit i s rodiči. Chlapce tedy převzala do své péče.

---

### **Šikana ve škole:**

Volá chlapec, který pláče. Říká, že se přestěhovali ze Zlína do Prahy. On nastoupil do páté třídy na novou základku, kde ho nepřijali. Je tam parta kolem jednoho kluka, kterého popsal jako vysokého a silného, má prý u ostatních dětí autoritu. Ten ho nemá rád, posmívá se mu, že je moc malý a má divný přízvuk. To má ze Zlína, kde dřív bydleli, jemu to připadá normální. Pořád se mu směje, ztrapňuje ho. Už se přidala i polovina třídy. Není nikdo, kdo by se ho zastal. Nechce chodit do školy, doma říkal mámě, že se mu tam nelíbí, ale neměl odvahu říct proč. Mamka mu řekla, že si tam zvykne, ať počká. Stydí se s tím někomu svěřit, myslí si, že by měl být silnější. Navíc má strach, aby ho ještě nezačali bít.

Mluvili jsme o tom, že když tam je nový a nemá kamarády, tak už tuhle situaci asi těžko zvládne bez pomoci dospělých. Že je pochopitelné, že má strach a že se to mohlo stát i komukoliv jinému. Probrali jsme, že je potřeba, aby se o tom dozvěděli dospělí (paní učitelka, rodiče) a že existují způsoby, jak zabránit tomu, aby se mu kluci mstili. Sám se rozhodl, že to raději řekne nejdřív mamce. Dozvěděl se, že by mohl hledat pomoc i u sociální pracovníce, v pedagogicko-psychologické poradně, u výchovného poradce. Kdyby se to ve třídě nelepšilo, ví, že může znovu zavolat na Linku bezpečí.

### **OTÁZKY:**

***Kdo ví, co je to linka bezpečí?***

***Ví někdo, o jaké další projekty zaštit'uje Sdružení linka bezpečí?***

***Jaké výhody má Internetová linka?***

***Kdybyste se rozhodli kontaktovat Linku bezpečí, zatelefonovali byste nebo byste využili možnost napsat e-mail?***

***Víte, jaké má Linka bezpečí číslo?***

***S jakými problémy se můžete obrátit na linku bezpečí?***

***V jakém případě byste se vy sami obrátili na Linku bezpečí?***

